

International forskning i økologiske sædskifter

I juni måned sidste år samledes fyrrer forskere fra Europa og USA på Landbrugsskolen i Borris i tre dage. Mødet var arrangeret af Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO) og havde til formål at diskutere status og fremtidig retning for forskning i økologiske sædskifter.

Formålet med forskning i sædskifter er at øge forståelsen af årsagerne til de fordele, som gode sædskifter indebærer. Dette sker med henblik på at forbedre rådgivningen vedrørende den praktiske håndtering af sædskifter, afgrøder og jord. Problemstillingerne undersøges med en bred vifte af metoder, som bl.a. omfatter langvarige sædskifteforsøg, gårdstudier og matematiske modeller.

Der er en række igangværende langvarige forsøg i Europa med forskellige sædskifter under økologisk dyrkning. På mødet blev resultater fra 10 sådanne forsøg præsenteret. Nogle af forsøgene omfatter også sammenligninger med konventionel dyrkning, flere gødningsniveauer eller forskellig håndtering af efterafgrøder.

Både klima og jordtype varierer betydeligt i Europa. Dette afspejler sig i de sædskifter, der indgår i forsøgene. Under de kølige og forholdsvis fugtige klimaforhold i Norge og Skotland domineres sædskifterne af kløvergræs, foder- og vårsædsafgrøder. Klimaet i de baltiske lande er mere kontinentalt og derfor koldere om vinteren og varmere om sommeren, og generelt lidt tørre. Disse klimaforhold muliggør en række forskellige afgrøder, men den tørre sommer og tidlig kulde om efteråret vanskeliggør etablering af efterafgrøder. Central- og Østeuropa er også præget af det kontinentale klima, som dog generelt er varmere. Det muliggør dyrkning af majs til modenhed, hvilket indgår i mange af sædskifterne. I Middelhavslandene er sommertørke ofte et stort problem. Her indgår ofte majs, solsikke, durum-hvede og ærter i sædskifterne. På grund af den tidlige høst er der her store muligheder for at udnytte efterårs- og vintersæsonen til dyrkning af kvælstoffikserende efterafgrøder.

I den øvrige del af Vesteuropa, som omfatter bl.a. Danmark, England og Tyskland, er der en stor variation i de afgrøder, der indgår i sædskifterne. Her er de klimatiske begrænsninger ikke helt så afgørende som i visse af de øvrige regioner. Til gengæld kan forskelle i jordtypen spille en stor rolle.

Mødet viste, at der på trods af de store regionale forskelle, også er en række fælles problemstillinger, der vedrører sædskiftet. Det drejer sig især om sædskiftets virkning på jordens frugtbarhed, forsyning af afgrøderne med næringsstoffer og betydning for forekomst af ukrudt, sygdomme og skadedyr. Der er et stort behov for en bedre koordinering af de igangværende aktiviteter i Europa. Dette kan EU's forskningsprogrammer forhåbentlig være medvirkende til at sikre.

Alle indlæggene og konklusionerne fra mødet er samlet i en rapport, som kan købes ved henvendelse til FØJO. Rapporten er på engelsk.